

Ruotu #40	Máisala Kääntä, Tynkä/Kalajoki
------------------	---

Sotilastorppa sijaitsi Kalajoen Käännällä kylän yhteismaalla 15 km Kalajoen emäkirkolta ja 5 km Alavieskan kappelilta. Vuonna 1733 ruodun muodostivat talot:

#1	Kändä Joseph Larss	Kääntä
#11	Kääntä dito Joseph	Kääntä
#2	Haapakoski Anders Anderss	Kääntä
#28	Rahkola Johan Isakss	Tynkä

Vuoden 1752 katselmuksessa ruotu lupasi korjata tuvan 7 rikkoutunutta ikkunaruuua. Edellinen sotilas oli hakannut torpan päätyseinään itse toisen ikkuna-aukon ja ostanut siihen ikkunalasit. Lähtiessään torpasta hän oli vienyt lasit mennessään, joten ruodun tuli korjata kyseinen ikkuna. Tuvan oven saranat ja lukko tuli korjata ja tupa piti nostaa ylös maasta ja eteisen lahonnut seinä tuli korjata, samoin kuin takka ja leivinuuni. Tolppa-aitan jyväläärit tuli korjata ja aitan ovelle piti laittaa rappuset, navetta piti nostaa ja laittaa kivijalalle, lato piti nostaa ylös maasta ja kattaa, navetan ja ladon oviin tuli hankkia saranat. Sotilaalla sai juomavetensä torpan lähellä virtaavasta joesta. Torpan pellot olivat kunnossa, mutta Simon Käännän piti laajentaa pelto-osuutensa 2,5 kapanalaa. Ruotutalollisten tuli kunnostaa peltojen aidat ja ojat. Vain Joseph Kääntä oli raivannut torpalle niittyä, muut talolliset aikovat raivata osuutensa tulevana syksynä.

Vuoden 1779 katselmuksessa torppa oli hyvässä kunnossa.

Vuoden 1782 katselmuksessa tupa tuli tiivistää ja korjata. Aitan katto piti korjata ja nurkat laudoittaa, ladon katto piti uusida. Ruotutalolliset lupasivat rakentaa torpalle uuden riihen sotilaan avustuksella. Peltojen aidat tuli korjata.

Vuoden 1791 katselmuksessa todettiin, ettei tupaa oltu korjattu, kuten oli sovittu. Nyt tupa tuli purkaa ja rakentaa uudelleen korvaten huonot hirret uusilla, samalla uuni ja takka piti muurata uudelleen. Navetta tuli nostaa ja kengittää kahden hirren korkeudelta. Pellot olivat kunnossa. Sotilas käytti yhä vanhoja niittyjä, jotka olivat välttävissä kunnossa. Ruotutalollisten tuli toimittaa sotilaille aidaksia ja tolppia aitojen korjaamista varten. Puutteet tuli korjata vuoden kuluessa 3 riikintaalerin 16 killingin sakon uhalla.

Påhl Aspegren

1734–1749

Påhl on syntynyt Savossa noin vuonna 1718. Hänet otettiin sotilaaksi 7.6.1734. Ilmeisesti hän osallistui Hattujen sotaan vuosina 1741–42 ja rykmentin Ruotsin-retkelle talvella 1743–44. Vuonna 1743 hänen todettiin käyttävän vielä vanhan mallista hattua, sukia, liiviä, hanskoja ja kengänsoikia. Vuosina 1748–49 hän oli linnoitustöissä Helsingissä; ainakin keuhkolla 1749 Helsingin veistämöllä, missä hän kuoli 2.7.1749.

Påhl Aspegren/Aspström, ent. **Kääntä/Haapakoski**, k.2.7.1749, 1.vaimo **Carin Mattsdr Hemmilä** (vanh. **Hemmilä Matts Johanss** k.~.1716 ja **Kirstin Jacobsdr** k.~.1739), vihitty 2.aviioon 1.2.1747 Kalajoki **Susanna Nilsdr** (/ *Michelsdr*?).

Påhl on mainittu 1.vaimonsa Karinin äidin Kirsti Jaakontr Hemmilän perukirjassa, missä on kirjattu perillisiksi 1.aviosta Matti Juhonp, k.~.1716, kanssa lapset Matti, Erkki + puoliso Karin Pekantr (+ lapset Erkki ja Maria), Anna k. + puoliso Yrjö Laurinp Himango (+ lapset Susanna, Maria ja Anna), Maria + puoliso Juho Juhonp ja Karin + puoliso sotilas Pauli Aspegreen (+ lapset Heikki, Anna ja Maria) sekä 2.aviosta Heikki Matinp Hemmilän kanssa lapset Heikki ja Kristin.¹

Lapset 1.aviosta:

- Hendrich** s.3.6.1734 Alavieska (Kääntä),
- Matts** s.19.9.1735 Alavieska, k.9.6.1743 Ylivieska,
- Walborg** s.6.5.1737 Alavieska, k.pienenä?,
- Påhl** s.2.9.1738 Alavieska, k.pienenä?

Anna s.2.12.1739 Alavieska (RK/Pyhäjoki: s.12.2.1739), vihitty 16.12.1762 Alavieska **Matts Isakss Eilola**, myöh. **Härölä**, s.15.3.1743 Pyhäjoki (vanh. **Eilola Isaac Samuelss** s. 5.1715 ja **Margeta Mattsdr** s.23.2.1714). He asuivat aluksi Merijärven Ranta-Eilolassa ja noin vuodesta 1771 Merijärven Härölässä.

Lapset:

Isaak s.16.9.1763 Merijärvi/Pyhäjoki (Eilola), meni 1.7.1787 Alavieskaan,
Margeta s.9.12.1764 Merijärvi/Pyhäjoki (Eilola), k.28.5.1769 Pyhäjoki,
Matthias s.16.4.1767 Merijärvi/Pyhäjoki (Ranta-Eilola),
Anders s.16.9.1768 Merijärvi/Pyhäjoki (Eilola), k.29.5.1769 Pyhäjoki,
Carin s.25.5.1771 Merijärvi/Pyhäjoki (Härö), k.11.12.1774 Pyhäjoki,
Anna s.15.7.1772 Merijärvi/Pyhäjoki (Härö), k.24.1.1773 Pyhäjoki,
Johannes/Johan s.31.10.1773 Merijärvi/Pyhäjoki (Härö),
Beata s.9.3.1778 Merijärvi/Pyhäjoki (Härö), vihitty 2.avioon **Hans Hanss Pijkfeldt** s.31.1.1786 Pyhäjoki (vanh. sotilas #61 **Pijkfeldt Hans Mickelss** s. 1750 ja **Maria Thomasdr Bohm** s.27.8.1752 Oulunsalo),
Maria s.9.3.1778 Merijärvi/Pyhäjoki (Härö), puoliso **Matts Ericss Järnbäck** s.6.9.1778 Pyhäjoki (vanh. sotilas #65 **Järnbäck Erich Mattss** s.11.2.1752 Pyhäjoki ja **Maria Mickelsdr Imbola** s.15.3.1749 Pyhäjoki),
Carin s.25.6.1779 Merijärvi/Pyhäjoki (Härö),
Lisa s.17.9.1781 Merijärvi/Pyhäjoki (Härö), k.6.10.1781 Pyhäjoki,
Henric s.28.1.1784 Merijärvi (Härölä), puoliso **Anna Pählsdr Hellström** s.8.7.1785 Raahel (vanh. **Hällström Pähl** s. 1746 ja **Elisabeth Henricsdr Sahlgren** s.4.9.1759 Alavieska (jonka isä sotilas #112 **Henrich Henricss Sahlgren** s.17.7.1737)),
Maria s.12.3.1744 Alavieska.

Lapsi 2.aviosta:

Pähl s.19.7.1747 Alavieska, myöh. sotilas #130 Pähl **Willström** (katso).

Anders Anderss Aspgreen

1750–1751

Anders on syntynyt Pohjanmaalla noin vuonna 1725–26. Hän oli ensin varamiehenä ruodussa #2 ja otettiin 20.2.1750 vakinaiseksi sotamieheksi tähän ruotuun. Hän oli linnoitustöissä Helsingissä vuosina 1750–51. Huhtikuussa 1751 hän oli sairaana Malmilla ja kuoli 13.6.1751.

Kirkonkirjoissa ei tietoja.

Erich Hindrickss Aspegren

1752–1775

Erich on syntynyt Hämeessä tai Pohjanmaalla noin vuonna 1731–33. Hän oli 177 cm pitkä. Hänet otettiin sotilaaksi 24.1.1752. Hän osallistui Pommerin sotaan vuosina 1757–62. Hän sai eron palveluksesta pääkatselmuksessa 22.7.1775. Hänet kirjattiin 3.3.1790 uudelleen sotilaaksi Oulun kevyeen jalkaväkirykmenttiin kapteeni Loden komppaniaan numerolla 62. Tämä yksikkö perustettiin ”ylimääräisenä joukko-osastona” Kustaa III:n sodan aikana.

Erik Henricss Aspegren s.14.4.1731 (RK myös: s.14.4.1734), k.28.5.1821 Alavieska (mahdollisesti **Erik** s.16.4.1734 *Pihitipudas/Viitasaari, jolloin vanh. Rekoin Hindrick Pärss ja Anna Häivätär?*), vihitty 1.avioon 6.1.1755 Alavieska **Lisa Jöransdr Käändä** s._.4.1731, k.20.7.1790 Alavieska (isä **Käändä Jöran Johanss** s._.1768, k.26.7.1748 Kalajoki), vihitty 2.avioon 19.6.1791 Alavieska leski **Sophia Hendriksdr Niskala** s._.1738, k.14.6.1824 Alavieska. **Erik ja Maria olivat pari vuotta palkollisina Toholammin Pahialassa vanhimman lapsensa Erikin avioiduttua sinne. Tämän jälkeen he asuivat itsellisinä Alavieskassa vuosina 1782–91, minkä jälkeen Erik muutti isännäksi Alavieskan Niskalaan. Sophia vihitty 1.avioonsa 13.12.1781 Alavieska Pehr Erichss Niskala** s._.1727, k._.1789 Alavieska.

Lapset 1aviosta:

Erich s.13.7.1756 Alavieska, k.5.1.1826 Toholampi, vihitty 7.11.1781 Toholampi **Greta Marcidr Parhiala** s.6.8.1760 Toholampi, k.17.19.1814 Toholampi (vanh. **Parhiala Marcus Johanss** s.17.4.1728 Toholampi ja **Britha Michelsdr Lill-Kättilä** s.11.12.1733 Toholampi). **Erich** meni vävyksi Toholammille Olkkolankylän Parhialaan,

Anna s.29.6.1763 Alavieska, k.15.7.1765 Alavieska,

Matthias s.1.1.1767 Alavieska, vihitty 27.12.1792 Lohtaja **Lisa Mattsder Furu** s.17.12.1770 Toholampi, k.28.7.1807 Ylivieska (vanh. Lohtajan komppanian sotilas #95 **Furu Matts ja Maria**). He olivat palkollisina Lohtajalla ainakin vuosin 1795–97, menivät Ylikannukseen vuonna 1797 ja olivat sen jälkeen uudistilallisina Toholammin Sadinkankaalla.

Lapset:

Gretha Lisa s.10.4.1795 Lohtaja,

Maria s.18.2.1797 Lohtaja,

Brita Helena s.20.2.1799 Kannus (Tainio),

Mats s.4.3.1804 Toholampi,

Eva s.26.12.1805 Toholampi,

Maria s.8.10.1768 Alavieska, vihitty 29.5.1791 Kalajoki sotilas #38 **Johan Jacobss Kneckt** s.3.7.1765 Kalajoki (katso). Maria oli piikana Alavieskan Kääriälässä vuosina 1788–90,

Elisabetta s.26.6.1773 Alavieska, k.19.8.1809 Nivala, vihitty 23.12.1797 Nivala **Matts Henricss Nivala** s.9.5.1773 Nivala, k.5.2.1823 Nivala (vanh. **Nivala Henric Henricss** s.5.3.1751 ja **Valborg Mattsdr** s.4.5.1750). **Elisabeth** oli piikana Ylivieskan Odmalassa vuosina 1794–95 ja Nivalan Nivalassa vuosina 1796–97. **Matts** vihitty 2.avioonsa 12.6.1810 Nivala **Maria Pehrdr Mäyrä** s.12.2.1767 Haapavesi (RK: s.13.8.1767) (vanh. **Mäyrä Pehr Johanss** s.18.9.1725 Haapavesi (jonka isä sotilas #83 **Johan Pehrss Stenberg** s.23.4.1698) ja **Carin Thomasdr Rytky** s.19.2.1728 Haapavesi).

Lapset:

Johanna s.22.7.1798 Nivala,

Maria s.3.3.1800 Nivala,

Lucas s.10.2.1802 Nivala, k.23.6.1804 Nivala,

Johannes s.16.9.1803, k.pienenä,

Mathias s.23.11.1806 Nivala, k.23.6.1807 Nivala.

Anders Johanss Aspegren

1776

Andersin syntyperästä ei ole tietoa. Hänet otettiin sotilaaksi 15.4.1776. Hänet siirrettiin 16.5.1776 Kuninkaalliseen Ampujarykmenttiin Suomenlinnaan, mistä hän karkasi ja sai sota-oikeuden tuomion. Sota-oikeuden päätöksellä hänet siirrettiin eversti NN:n joukkoihin, mistä hän myös karkasi. Kirkonkirjoissa ei tietoja.

Petter Johanss Aspgren

1778–1795

Petter on syntynyt Karjalassa noin vuonna 1755. Hän oli 172 cm pitkä. Hänet otettiin sotilaaksi 9.4.1778. Hän osallistui Kustaa III:n sotaan vuosina 1788–90 palvellessaan kesän 1788 saaristolaiivastossa ja keväällä 1789 hän marssi komppanian mukana itärajalta Joensuuhun. Ilmeisesti hän osallistui vuoden 1789 taisteluihin Savossa ja kesällä 1790 rykmentin sotatoimiin Savonlinnan seudulla. Hän sai eron palveluksesta 6.7.1795, jolloin hänen todettiin olevan heikko ja sairaalloinen. Vuoden 1779 sotilastorpan katselmuksessa tähän torppaan on kirjattu sotilaaksi Erich Aspegren.

Pehr/Petter Johanss Aspegren s. __. __. 1755, k. 11.7.1800 Alavieska, vihitty 15.12.1781 Alavieska **Maria Olofsdr** s. 12.11.1762. Heidät on merkitty vuonna 1782 Kalajoella ruotuun #36 ja tämän jälkeen Alavieskassa ruotuun #40. Pehr oli armeijan mukana sodassa vuosina 1789–90.

Lapset:

Johannes s. 22.10.1782 Alavieska, k. pienenä,

Petrus s. 6.10.1783 Alavieska, palkollisena Sievissä vuosina 1805–07,

Anna s. 31.1.1786 Alavieska, k. __. __. 1792,

Olof s. 2.1.1790 Alavieska, k. 28.5.1838 Merijärvi, vihitty 21.12.1817 Merijärvi sotilaan leski **Maria Eliadr Topp**, ent. **Elsilä**, s. 15.8.1781 Pyhäjoki (vanh. **Elsilä Elias Thomass** s. 1.9.1752 Pyhäjoki ja **Maria Mattsdr Karkulahti**, ent. **Anias**, s. 15.4.1761 Alavieska (jonka 1. puoliso sotilas #102 **Mikkel Jörans Topp**, ent. **Rubin**, s. 27.5.1787 Merijärvi)). He asuivat Merijärven Pahkalassa.

Lapset:

Brita Lisa s. 30.10.1818 Merijärvi, k. 7.2.1842 Merijärvi,

Olof s. 8.4.1820 Merijärvi, vihitty 27.12.1842 Merijärvi **Gretha Lisa Johan Christiansdr Gummerus** s. 7.11.1816 Pyhäjoki (vanh. siltavouti **Gummerus Johan Christian** s. 21.7.1794 ja **Anna**),

Elias s. 24.11.1822 Merijärvi,

Catharina s. 3.2.1825 Merijärvi,

Margaretha s. 3.2.1825 Merijärvi, k. nuorena?,

Matthias s. 18.9.1792 Alavieska,

Elisabeth s. 7.11.1794 Alavieska, vihitty 11.1.1835 Kalajoki **Pehr Pehrss Fors** s. 28.7.1794 Pyhäjoki (vanh. sotilas #110 **Forss Pehr Pehrss** s. 14.5.1752 Pyhäjoki ja **Anna Pehrsdr Jokela/Hannila** s. 3.6.1761 Saloinen). Elisabeth muutti 8.10.1811 Merijärveltä Kalajoelle palkolliseksi. Katso #110.

Matts Anderss Elg

1796

Matts on syntynyt Pohjanmaalla noin vuonna 1772. Hän oli 165 cm pitkä. Hänet otettiin palvelukseen 15.3.1796. Hän kuoli Hangossa 1.8.1796, missä hän ilmeisesti oli linnoitustöissä.

Kirkonkirjoissa ei tietoja.

Anders Lööf**1797–1809**

Anders, ent. **Prut**, on syntynyt Pohjanmaalla noin vuonna 1774. Hän oli 165 cm pitkä. Hänet otettiin sotilaaksi 15.3.1796 ruotuun #12, mistä hänet siirrettiin 1.2.1797 tähän ruotuun. Vuonna 1804 hänen todettiin pitävän yhä vanhan mallista sotilasasua. Hän osallistui Suomen sotaan vuosina 1808–09 palvelen huhtikuuhun 1809 asti. Vuonna 1812 todettiin, että hänellä on palkka (1 riikintaaleri 42 killinkiä) samatta joulukuun 1808 ja helmikuun 1809 väliseltä ajalta.

Anders Johanss Löf, ent. **Prut**, s.25.10.1774 Alavieska, k.26.11.1843 Alavieska (vanh. sotilas #28 **Prut Olof** s._.2.1749 ja **Anna Hindriksdr** s._._. 1752), vihitty 14.3.1802 Kalajoki **Walborg Mickelsdr Tammela** s.20.6.1774 Kalajoki (vanh. **Tammela**, ent. **Passi**, **Mickel Mattss** s.7.5.1726 ja **Walborg Chriestersdr Forstén** s._._.1733). Walborg oli ennen avioitumistaan palkollisena Kalajoella vuodesta 1798 lähtien. Anders on merkitty sotilaaksi Nivalassa vuonna 1796 ja tämän jälkeen hän oli sotilana Alavieskassa ruodussa #40 vuoteen 1810 asti.

Viitteet

¹ OMA, Salon tuomiokunta: signum 151, sivu 218/30.11.1748